

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของท้องถิ่น รวมทั้งสำรวจการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน เพื่อให้เกิดความตระหนักและสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยขอแนะนำผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถามจากครัวเรือน

ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นผู้หญิง ร้อยละ 59.0 เป็นชาย ร้อยละ 41.0 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 35.8 มีการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา รองลงมา ผู้ให้ข้อมูลมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและระดับม.ปลาย, ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ตามลำดับ (ร้อยละ 67.8, 12.3 และ 8.8) โดยส่วนใหญ่เป็นประชาชนทั่วไป และกรรมการหมู่บ้าน (ร้อยละ 79.8 และ 8.3) ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุดและเป็นหัวหน้าครอบครัว ตามลำดับ (ร้อยละ 56.0 และ 44.0) ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด (ร้อยละ 50.2) รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และค้าขายตามลำดับ (ร้อยละ 34.3 และ 8.5) โดยมีสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ 3 คนมากที่สุด (ร้อยละ 32.0) รองลงมา มีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน มีสมาชิก 2 คน และ 5 คนตามลำดับ (ร้อยละ 24.0, 20.0 และ 11.5) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	236	59.0
ชาย	164	41.0
รวม	400	100
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 20 ปี	8	2.0
20-29 ปี	13	3.3
30-39 ปี	30	7.5

40-49 ปี	87	21.8
50-59 ปี	119	29.8
มากกว่า 60 ปี	143	35.8
รวม	400	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้รับการศึกษา	29	7.2
ประถมศึกษา	271	67.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	49	12.3
ม.ปลาย,ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	35	8.8
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)	6	1.5
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	10	2.5
รวม	400	100
สถานภาพในชุมชน		
ประชาชนทั่วไป	319	79.8
กรรมการในหมู่บ้าน	46	11.5
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	33	8.3
อื่นๆ	2	0.5
รวม	400	100
สถานภาพครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	176	44.0
สมาชิกในครอบครัว	224	56.0
รวม	400	100
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	201	50.2
บริษัท/เอกชน	4	1.0
ค้าขาย	34	8.5

พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	0.5
รับราชการ/ข้าราชการบำนาญ	2	0.5
รับจ้างทั่วไป	137	34.3
อื่นๆ	20	5.0
รวม	400	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือน		
1 คน	17	4.3
2 คน	80	20.0
3 คน	128	32.0
4 คน	96	24.0
5 คน	46	11.5
6 คน	26	6.5
7 คน	5	1.3
8 คน	1	0.3
9 คน	1	0.3
มากกว่า 9 คน	-	-
รวม	400	100

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ครัวเรือนในเทศบาลหนองล่อง มีการจัดการขยะมูลฝอย โดยพบว่าส่วนใหญ่เป็นขยะประเภทถุงพลาสติกที่ใช้แล้วร้อยละ 35.8 รองลงมาคือเศษอาหาร เศษพืชผัก ผลไม้และกิ่งไม้ ใบไม้ หญ้าแห้ง ตามลำดับ (ร้อยละ 31.8 และ 22.5) โดยครัวเรือนประชาชนมีการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือนส่วนใหญ่มีการแยกประเภท (ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ขยะอินทรีย์และขยะอันตราย) ร้อยละ 86.0 นอกจากนี้มีการเก็บขยะรวมกันไม่ได้แยกประเภทร้อยละ 12.3 และไม่ได้ดำเนินการใดๆเลยอีกจำนวนร้อยละ 1.8 โดยภาพรวมของการปัญหาขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหนองล่องนั้น ประชาชนในเทศบาลหนองล่องส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจะยังไม่มีปัญหาใดๆเลย จากการบริหารจัดการขยะของเทศบาล ร้อยละ 49.5 รองลงมาคือคิดว่ามีปัญหาล็กน้อย ที่พอจะแก้ไขได้ และมีปัญหาปานกลางไม่ถึงกับหนักมาก ตามลำดับ (ร้อยละ 32.8 และ 11.0) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของขยะมูลฝอยที่มีมากที่สุดในครัวเรือน		
เศษอาหาร เศษพืชผัก ผลไม้	127	31.8
กิ่งไม้ ใบไม้ หญ้าแห้ง	90	22.5
กระดาษ หนังสือพิมพ์ที่ใช้แล้ว	8	2.0
ถุงพลาสติกใช้แล้ว	143	35.8
ขวดแก้ว ขวดพลาสติก	31	7.8
เศษเหล็ก โลหะ อลูมิเนียมกระป๋อง	1	0.3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หลอดไฟ	-	-
รวม	400	100
การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยในครัวเรือน		
เก็บรวมกันไม่ได้แยกประเภท	49	12.3
แยกประเภทขยะมูลฝอย (ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ขยะอินทรีย์และขยะอันตราย)	344	86.0
ไม่ได้ดำเนินการใดๆทั้งสิ้น	7	1.8
รวม	400	100
ภาพรวมของปัญหาขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหนองล่อง		
ยังไม่มีปัญหา	198	49.5
มีปัญหาเล็กน้อย แก้ไขได้	131	32.8
มีปัญหาปานกลาง	44	11.0
มีปัญหาหนัก ต้องการแก้ไขเร่งด่วน	18	4.5
อื่นๆ	9	2.3
รวม	400	100

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

จากการศึกษาเกี่ยวกับแหล่งของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลหนองล่อง ที่ประชาชน ได้รับข่าวสารนั้นส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารประเภทนิตยสารและวารสารมากที่สุด ร้อยละ 98.3 รองลงมาคือสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ งานประชุม/งานอบรมด้านสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงเพื่อนบ้าน ตามลำดับ (ร้อยละ 94.8, 84.5 และ 84.5) ผู้ตอบแบบสอบถามยังเข้าถึงสื่อต่างๆเพื่อหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะทั้งนิตยสาร วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ โดยส่วนมากจะรับข่าวสาร 1 เดือนต่อครั้ง ร้อยละ 27.5 นอกจากนี้ยังรับข่าวสารเป็นประจำทุกวันและรับข่าวสารสัปดาห์ละครั้ง ตามลำดับ (ร้อยละ 25.8 และ 24.5) โดยข่าวสารที่ได้รับ มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนใหญ่จะยึดปฏิบัติตามทุกครั้ง ร้อยละ 56.8 ปฏิบัติตามบ้างและไม่มีผลต่อการปฏิบัติตัวของครัวเรือนเลย ตามลำดับ (ร้อยละ 22.0 และ 21.3) และในส่วนของเนื้อหาที่ครัวเรือนส่วนใหญ่สนใจคือเรื่อง การคัดแยกขยะ ร้อยละ 51.5 รองลงมาคือเรื่องการจัดขยะ เช่น ฝังกลบ เผา หมักปุ๋ย ร้อยละ 27.5 และเรื่องของการลดขยะมูลฝอย ร้อยละ 10 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

คุณลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม		
วิทยุ โทรทัศน์	316	79.0
หนังสือพิมพ์	379	94.8
งานประชุม/อบรมด้านสิ่งแวดล้อม	338	84.5
นิตยสาร วารสาร	393	98.3
เอกสารเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ของเทศบาล	265	66.3
เพื่อนบ้าน	338	84.5
เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมของชุมชน	297	74.3
เจ้าหน้าที่เทศบาล	225	56.3
อื่นๆ	3	0.75
ความถี่ของการได้รับข่าวสารจากแหล่งดังกล่าวบ่อยครั้งเพียงใด		
ทุกวัน	103	25.8
สัปดาห์ละครั้ง	98	24.5
2 สัปดาห์ต่อครั้ง	49	12.3
1 เดือนต่อครั้ง	110	27.5

3 เดือนต่อครั้ง	18	4.5
มากกว่า 3 เดือนต่อครั้ง	22	5.5
รวม	400	100
ข่าวสารที่ท่านได้รับ มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของท่านเพียงใด		
ไม่มีเลย	85	21.3
มี และปฏิบัติตามบ้าง	88	22.0
มี และปฏิบัติตามทุกครั้ง	227	56.8
รวม	400	100
เนื้อหาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยด้านใดที่สนใจ		
การคัดแยกขยะมูลฝอย	206	51.5
การกำจัดขยะ เช่น ฝังกลบ เผา หมักปุ๋ย	110	27.5
การลดขยะมูลฝอย	40	10.0
การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย	26	6.5
การนำผลิตภัณฑ์มาใช้ซ้ำ	6	1.5
การป้องกันอันตรายจากขยะมูลฝอย	12	3.0
รวม	400	100

4.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครัวเรือนในการบริหารจัดการขยะร่วมกับเทศบาล โดยมีคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่างๆร่วมกับเทศบาล ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่างๆที่เทศบาลจัดขึ้น ดังตารางที่ 4

ตาราง 4 ระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลหนอง
ล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	Mean	S.D	เกณฑ์
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ			
1. เข้าร่วมประชุมร่วมกับเทศบาลเพื่อพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน	3.90	0.92	มาก
2. มีส่วนร่วมในกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนเพื่อจัดทำโครงการการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล	3.76	0.95	มาก
3. มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการขยะของเทศบาล	3.69	1.01	มาก
4. มีส่วนร่วมในการวางแผนโครงการ เพื่อแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน	3.74	1.02	มาก
5. มีส่วนร่วมในเวทีสรุปบทเรียนการจัดทำโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล	3.57	1.01	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.73	0.98	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ			
6. ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไปและขยะอันตราย ที่เทศบาลจัดขึ้น	4.08	0.88	มาก
7. ส่วนร่วมในคัดแยกขยะทั่วไปที่ไม่สามารถขายได้ใส่ถุงดำที่เทศบาลจัดให้	4.03	2.23	มาก
8. ส่วนร่วมในการนำขยะมูลฝอยในครัวเรือนมาทำเป็นปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์หรือน้ำหมักชีวภาพ	3.86	0.98	มาก
9. ส่วนร่วมในกำจัดขยะมูลฝอยโดยการเผา ฝังกลบ และใช้ห้องคอนกรีตร่วมกับเทศบาล	3.84	0.91	มาก
10. ส่วนร่วมในการคัดแยกประเภทของขยะมูลฝอย เช่น กระดาษ พลาสติก ขวดแก้ว ขยะอันตราย ขยะย่อยสลาย ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ก่อนนำไปทิ้งขยะของเทศบาล	4.11	2.68	มาก
11. ส่วนร่วมในการใช้วัสดุทดแทน เช่น ใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก ใช้ตะกร้าเพื่อซื้อของตลาด	3.77	0.93	มาก
12. ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมรณรงค์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับทางเทศบาล	3.85	0.84	มาก
13. ส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนขยะของเทศบาล	3.89	1.66	มาก
14. ส่วนร่วมในการแปรรูปขยะ เช่น ขยะพลาสติกอัด ยางรถยนต์ ถาดป้ายบอกทาง กระเป๋าของกาแฟ สายรัดกล่อง ตะกร้าหวาย กระถางผ้าขนหนู ฯลฯ	3.68	0.98	มาก

15. ส่วนร่วมในการศึกษาดูงานการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอื่นๆ	3.68	1.01	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.87	1.20	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
16. ส่วนร่วมในการออกแบบประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะของเทศบาล	3.73	0.95	มาก
17. ส่วนร่วมในการตรวจสอบรายได้จากกองทุนขยะของเทศบาล	3.67	1.01	มาก
18. ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการขยะของเทศบาล	3.72	0.96	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	3.70	0.97	มาก

จากตาราง 4 แสดงถึงระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการวางแผนโครงการบริหารจัดการขยะของเทศบาลและจากเกณฑ์การแบ่ง ระดับการมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.732 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.982 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คริวเรือนในชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมร่วมกับเทศบาลเพื่อพัฒนาระบบการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.90 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.92 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนเพื่อจัดทำโครงการการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.76 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 การมีส่วนร่วมในการวางแผน/โครงการ เพื่อแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.74 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.02 ตามลำดับ ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามนโยบายของเทศบาล รวมทั้งระเบียบข้อปฏิบัติต่างๆของชุมชน พบว่า คริวเรือนมีการในการคัดแยกประเภทของขยะมูลฝอย เช่น กระดาษ พลาสติก ขวดแก้ว ขยะอันตราย ขยะย่อยสลาย ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ก่อนนำไปทิ้งขยะของเทศบาลมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.11 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.68 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอย ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไปและขยะอันตราย ที่เทศบาลจัดขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 และการมีส่วนร่วมในคัดแยกขยะทั่วไปที่ไม่สามารถขายได้ใส่ถุงดำที่เทศบาลจัดให้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.03 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.23 ตามลำดับ รวมทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการต่างๆที่ทางเทศบาลของประชาชน พบว่า คริวเรือนมีส่วนร่วมในการออกแบบประเมินผลโครงการบริหารจัดการขยะของเทศบาล มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.73 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการขยะของเทศบาล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.72 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบรายได้จากกองทุนขยะของเทศบาล ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.67 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.01 ตามลำดับ

4.5 ความตระหนักของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

จากการศึกษาเกี่ยวกับความตระหนัก การรับรู้และความตื่นตัวของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลโดยมีคำถามเกี่ยวกับความตระหนัก การรับรู้และความตื่นตัวของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเทศบาลต่อการจัดการปัญหาขยะในครัวเรือนและในชุมชน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ความตระหนัก การรับรู้และความตื่นตัวของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

ความตระหนัก การรับรู้และความตื่นตัวของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน	ระดับความตระหนัก		
	Mean	S.D	เกณฑ์
1. การคัดแยกขยะมูลฝอยต้องทำเป็นครั้งแรกก่อนทิ้งขยะมูลฝอยลงถังขยะ	4.11	0.86	มาก
2. การคัดแยกขยะเพื่อนำไปขาย แม้จะมีราคาไม่สูงมากแต่ก็คุ้มค่าในการช่วยลดขยะมูลฝอยในครัวเรือน	3.97	0.87	มาก
3. การเผาเศษใบไม้ หญ้า กระจดาช ฯลฯ ในที่โล่งแจ้งในชุมชน เป็นการสร้างมลพิษทางอากาศ	4.06	2.72	มาก
4. การตัดกิ่งไม้ในบ้าน ควรทำลายโดยวิธีนำไปกองทิ้งเพื่อให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติ	3.91	0.96	มาก
5. มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ ควรคัดแยกไว้ก่อนเพื่อเป็นการประหยัดทรัพยากรให้สิ้นเปลืองน้อยลงที่สุด	4.02	0.87	มาก
6. การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง เกิดจากความมั่งง่ายและขาดจิตสำนึกของคนในสังคม	3.98	0.93	มาก
7. การคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้งเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนในครอบครัวต้องช่วยกัน ยึดถือปฏิบัติทุกครั้ง เพื่อการคัดแยกขยะที่มีประสิทธิภาพ	4.03	0.93	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.01	1.16	มาก

จากตาราง 5 แสดงถึงระดับของความตระหนัก การรับรู้และความตื่นตัวของประชาชนต่อปัญหาขยะมูลฝอยและการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ประชาชนตระหนักถึงการคัดแยกขยะมูลฝอยต้องทำเป็นครั้งแรกก่อนทิ้งขยะมูลฝอยลงถังขยะมากที่สุดซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.11 ส่วนค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน 0.86 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาก รองลงมาคือการตระหนักถึง ปัญหาการเผาเศษใบไม้ หญ้า กระจดาช ฯลฯ ในที่โล่งแจ้งในชุมชน เป็นการสร้างมลพิษทางอากาศ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.06 ส่วนค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน 2.72 และการตระหนักถึงการคัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนทิ้งเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนใน ครอบครัวยกต้องช่วยกัน ยึดถือปฏิบัติทุกครั้ง เพื่อการคัดแยกขยะที่มีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ย 4.03 ส่วนค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 ขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ ควรคัดแยกไว้ก่อนเพื่อเป็น การประหยัดทรัพยากรให้สิ้นเปลืองน้อยลงที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.02 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 การ ทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง เกิดจากความมั่งง่ายและขาดจิตสำนึกของคนในสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.98 ส่วนค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.93 การคัดแยกขยะเพื่อนำไปขาย แม้จะมีราคาไม่สูงมากแต่ก็คุ้มค่าในการช่วยลด ขยะมูลฝอยในครัวเรือน มีค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 และเรื่องของการตัดกิ่งไม้ใน บ้าน ควรทำลายโดยวิธีนำไปกองทิ้งเพื่อให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 ตามลำดับ

4.6 ข้อมูลการสัมภาษณ์ เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการ ขยะมูลฝอยของประชาชน

ภาพที่ 5 ลงพื้นที่สำรวจบริบทการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน วันที่ 8 มิถุนายน 2560

นายเพลิน วรพงศ์วัฒนา นายกเทศบาลตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 8 มิถุนายน 2560) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของชุมชนตำบลหนองล่องและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนนั้นจะให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดการมูลฝอย โดยเริ่มจากภายในครัวเรือน โดยเทศบาลหนองล่องจะช่วยขับเคลื่อนนโยบายการกำจัดขยะมูลฝอยสู่ชุมชน ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยได้จัดโครงการอบรมให้ชาวบ้านได้มีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ การแปรรูปขยะ อาทิ เช่น นำเอาเศษมาทำสัญญาณป้ายจราจร มีการใช้ยางรถยนต์มาปลูกพืชผักสวนครัว การคัดแยกขยะ อินทรีย์ ทำปุ๋ยหมัก แยกขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตราย จากนั้นนำมาแลกขยะเป็นเงินในวัน รับเบี้ยผู้สูงอายุในแต่ละเดือน เป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งกองทุนขยะเป็น แห่งแรก เพื่อนำเงินจากกองทุนนำไปให้ชุมชนได้ใช้หมุนเวียนต่อไป สิ่งสำคัญที่สุดตั้งแต่เริ่มโครงการ จัดการขยะ เทศบาลหนองล่องไม่มีรถจัดเก็บขยะเพื่อให้ช่างบในการจัดเก็บขยะไปใช้ด้านอื่นต่อไป

นายณรรวูฒิ กลิ่งจักร ปลัดเทศบาลตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 8 มิถุนายน 2560) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของชุมชนตำบลหนองล่องและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนนั้นจะให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดการมูลฝอย โดยเริ่ม ดำเนินโครงการของเทศบาล มีการจัดประกวดพื้นที่บริเวณบ้าน (คุ้ม) ร่วมกับคณะกรรมการตัดสิน การประกวดคุ้ม/หมวดต้นแบบด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธาน อสม. เจ้าหน้าที่จากส่วนราชการในอำเภอเวียงหนองล่อง ฯลฯ โดยมีการดำเนินการครบทุก หมู่บ้านในตำบลหนองล่อง (หมู่ที่ 1-9) ตามโครงการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการขยะมูลฝอยใน ชุมชน และเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมให้มีการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย โดย การคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง ตามแนวทาง “จังหวัดสะอาด -3Rs- ประชากรรัฐ” ต่อไป

นายสถิต มะโนสร้อย นักบริหารงานสาธารณสุข รักษาการผู้อำนวยการกองสาธารณสุข เทศบาลตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 8 มิถุนายน 2560) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอย ของชุมชนตำบลหนองล่องและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนนั้นจะให้ ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการจัดการมูลฝอย มีการให้ความรู้ด้านสาธารณสุขและความรู้ด้านการคัดแยก ขยะจากชุมชนรวมทั้งการออกให้ความรู้กับนักเรียน ชาวบ้าน

นางสาวรุจิรา โปธาพันธ์ เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชุมชน (สัมภาษณ์วันที่ 8 มิถุนายน 2560) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยของชุมชนตำบลหนองล่องและการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนนั้นจะให้ความสำคัญกับประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ผู้นำ

ชุมชนจนถึงลูกบ้าน โดยการสร้างความเข้าใจในการคัดแยกขยะในครัวเรือนเป็นอันดับแรก และให้ความรู้จากการคัดแยกขยะนำมารีไซเคิลสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุในชุมชน และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการสร้างสานสัมพันธ์ในกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนได้ด้วย

ภาพที่ 6 จัดเวทีแลกเปลี่ยนปัญหาขยะจากตัวแทนชุมชน ร้างแบบสอบถามและสัมภาษณ์
เทศบาลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน วันที่ 17 มกราคม 2561

นางกรรณา จันทรเสนา ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนของเทศบาลตำบลหนองล่อง และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชน โดยเริ่มจากภายในครัวเรือนให้สมาชิกในครัวเรือนมีส่วนร่วม สาเหตุมาจากในตำบลหนองล่องไม่มีถังขยะให้กับชุมชน ดังนั้นทุกฝ่ายต้องจัดหาตนเองและครัวเรือน ชุมชนมีการคัดแยกขยะ 4 ประเภท ได้แก่ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ และขยะอันตราย ปัจจุบันเทศบาลมีการให้ความรู้ในการคัดแยกขยะให้ครบ 4 ประเภท มีการแปรรูปขยะโดยเฉพาะขยะอินทรีย์ที่สามารถแปรสภาพเป็นปุ๋ยหมัก นอกจากนี้เทศบาลยังได้มีการรวบรวมขยะถุงพลาสติก กล่องโฟม กล่องนมและนำมาอัดก้อนจำหน่ายเป็นเงินให้กับหมู่บ้านทั้งตำบลต่อไป ส่วนขยะอันตราย จะมีตู้สำหรับใส่ขยะอันตรายและทางหน่วยงานนำไปกำจัดเอง โดยมีบริษัทกรีนไลน์เป็นผู้นำไปทำลาย หลังจากทางเทศบาลมีการบริหารจัดการดังกล่าว ในภาพรวมประสบผลสำเร็จเกินร้อยละ 50 และที่เหลือชุมชนและครัวเรือนจะเป็นผู้กำจัดเอง

ในส่วนของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนนั้น ตนเองคิดว่าขยะนั้น เป็นของเรา ดังนั้นเราเองจะต้องเป็นผู้กำจัดเองและกำจัดให้ถูกวิธีด้วย โดยร่วมกันในชุมชนและเทศบาลพร้อมใจ เพราะเป็นปัญหาที่ต้องช่วยกันแก้ไข ถ้าหากต้องใช้รถเก็บขยะ อาจจะต้องเสียเวลา และสิ้นเปลืองงบประมาณมากขึ้น เพราะฉะนั้นทุกส่วนต้องมีส่วนช่วยกันในการกำจัดขยะมูลฝอย

โดยปัจจัยที่ทำให้มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนคือเรื่องของการมีส่วนร่วม การเล็งเห็น ปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคต และจะเป็นภาระให้ลูกหลานต่อไป เรื่องของการคัดแยกขยะเพื่อจำหน่ายได้ ทำให้เกิดรายได้ในครัวเรือน รวมทั้งความสะอาดของชุมชนและที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญ

เรื่องระบบการจัดเก็บข้อมูลนั้น ตนคิดว่ามีประโยชน์เพราะเป็นการประเมินในชุมชนให้เกิด ศักยภาพ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงระบบบริหารจัดการขยะให้ดียิ่งขึ้นต่อไป โดยปัจจุบันประชาชนทุก ครัวเรือนในชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างมากเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา และทำตามนโยบายของเทศบาล เป็นอย่างดี

ความตระหนักในชุมชนนั้น ให้คิดว่าขยะนั้นเราสร้างเอง ฉะนั้นเราต้องกำจัดเอง ให้มีความ ตระหนักตลอดเวลา โดยทุกครัวเรือนควรจะมีการคัดแยกขยะทุกครัวเรือน

นายผ่อง ธรรมหมื่นยอง กรรมการหมู่บ้าน (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้ให้ ข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนว่ามีการนำขยะเปียกไปทำน้ำหมักหรือทำปุ๋ย ชีวภาพ และมีการแยกขยะรีไซเคิล เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก เศษเหล็ก ถุงพลาสติกออกไปขาย และเป็นการรักษาความสะอาดในครัวเรือนอีกด้วย โดยปัจจุบันเทศบาลได้นำขยะบางส่วนไปอัดขาย นำเงินรายได้เข้ากองทุนผู้สูงอายุในชุมชน นอกจากนี้ยังไม่พบปัญหา อุปสรรคในการจัดการขยะมูล ฝอยในชุมชนเนื่องจากเทศบาลมีการแจกที่วางบ่อและถุงตาข่ายอย่างเพียงพอ และหากชุมชนไหนมี ไม่เพียงพอก็จะจัดงบประมาณเพิ่มให้

ในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในชุมชน ผลลัพธ์ที่ได้เกิดจากประสบการณ์และบทเรียนในการทำงานร่วมกันของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำและแกนนำชุมชนและอาสาสมัครชุมชนในพื้นที่เพื่อจะนำไปถ่ายทอด และขยายผลให้สอดคล้องกับชุมชนของตนและนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการคัดแยกขยะให้ถูกต้อง และเหมาะสมรวมไปถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับแหล่งอื่นๆ ทั้งนี้ทางชุมชนมีความกระตือรือร้นที่จะ ช่วยกันรักษาความสะอาดในชุมชน ประชาชนมีความตระหนัก มีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมใน หมู่บ้าน ทั้งนี้อยากให้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางและ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริม สุขภาพ (สสส.) เข้ามาจัดหางบประมาณในการบริหารจัดการขยะในชุมชนด้วย

นายสมาน ปัญญา ประชาชนในเทศบาลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนว่ามีในชุมชนของตนมีการคัดแยกขยะ มีบ่อขยะให้ทิ้ง ที่ผ่านมามีอุปสรรคเรื่องขยะจากแหล่งชุมชนอื่นนำมาทิ้งในบ่อขยะของหมู่บ้าน ทำให้บ่อขยะเต็มเร็ว คนในชุมชนไม่มีที่ทิ้งขยะ ส่วนเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนกับทางเทศบาลนั้น ให้มีตัวแทนประชาชนเข้าไปเป็นแกนกลาง เช่น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นต้น

นายวันดี จันตะ ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2560) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงผลลัพธ์ของการจัดการมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในส่วนของประเภทขยะในครัวเรือน เช่น เศษผัก เศษอาหาร ถูพลาสติก มีการคัดแยกและจำหน่ายขยะมูลฝอยของชุมชนจะจัดการกันเอง เนื่องจากในชุมชนไม่มีถังขยะ เพื่อการบริหารจัดการภายในชุมชน ซึ่งประชาชนในชุมชนจะร่วมกันทำการคัดแยกขยะและมีการจัดหาคนที่มารับผิดชอบโดยการคัดเลือกบุคคลเพื่อรับผิดชอบหรือผู้ประสานงานกับหน่วยงานของเทศบาล ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับคัดเลือกจากชุมชนจะมีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนในส่วนของผู้ปฏิบัติงานจัดเก็บขยะมูลฝอยเป็นบุคคลที่รู้จักของชุมชนซึ่งง่ายต่อการขอความร่วมมือต่างๆจากชุมชน

ภาพที่ 7 สัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย
เทศบาลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

นายโยธากา ภักตรา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยจะให้ครัวเรือนทำการคัดแยกมูลฝอย 4 ประเภท เช่นเดียวกับท่านกรรณา จันทรเสนา ประธานสภาเทศบาลตำบลหนองล่อง คือ การคัดแยกขยะออกเป็นประเภทๆ เช่น พลาสติก ขวดแก้ว ส่วนการจัดการนั้นจะให้แต่ละครัวเรือนแยกขยะพลาสติก และขวดแก้วไว้ในถุง และทุกวันที่ 5 ของเดือน ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการจะเก็บขยะทุกครัวเรือน เพื่อนำมาที่เทศบาลเพื่ออัดขายอีกที สร้างรายได้ให้ชุมชนสร้างนิสัยในการกำจัดขยะในครัวเรือนอีกด้วย โดยที่ผ่านมามีการดำเนินงานของเทศบาลถือว่าประสบความสำเร็จในด้านการทำขยะให้เป็นเงิน และลดการเผาได้

ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ทางชุมชนได้ให้ความร่วมมือ เช่น การคัดแยกขยะแล้วเก็บไว้ในที่แห้ง พอถึงวันที่ 5 ของทุกเดือนจึงจะนำมากองรวมไว้ที่หน้าบ้าน โดยปัจจัยที่ทำให้ประชาชนเล็งเห็นความสำคัญของการจัดการขยะคือ การทำให้สิ่งแวดล้อมในครัวเรือนเป็นส่วน, ลดปัญหาโลกร้อนและการทำให้ชุมชนน่าอยู่ มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนกับเทศบาลว่าปัจจุบันมีส่วนร่วมอย่างมาก เพราะครัวเรือนทุกครัวเรือนให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะ ทำให้คนในชุมชนเกิดความรักชุมชนของตนเอง เพื่อให้ชุมชนสะอาด เพื่อสร้างรายได้ให้ชุมชน เช่น ถุงพลาสติกอัดขายได้ เป็นการเพิ่มรายได้ให้ชุมชน จนคนในชุมชนเกิดความตระหนักและอยากให้ทุกชุมชนมีการบริหารจัดการขยะแบบเดียวกับเทศบาลหนองล่อง

นายเทียนมงคล สอนแก้ว ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมถึงการจัดการมูลฝอยในชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยแต่ละครอบครัวนั้นจะมีการคัดแยกมูลฝอยกันภายในครัวเรือน ทั้งขยะอันตราย เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย ขยะรีไซเคิล เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระดาษ อลูมิเนียม ขยะทั่วไป เช่น กล่องนม ถ้วยโพลีโพรพิลีนใส่อาหาร ถุงขนม เศษผ้าเก่า ฯลฯ ขยะจากภาคการเกษตร เช่น ตอ ฟางข้าว ชางข้าวโพด เศษวัชพืช ฯลฯ และขยะจากครัวเรือน เช่น เศษอาหาร เปลือกผลไม้ น้ำแกง เป็นต้น โดยทางเทศบาลจะเป็นผู้จัดเก็บขยะเพื่อนำไปแยกขาย นำไปเผา ฝังกลบ และนำไปทำปุ๋ยหมักต่อไป โดยแจกท่อนวบ่อเพื่อทิ้งขยะเปียก นอกจากนี้เทศบาลยังให้ความรู้แก่ชุมชนในการคัดแยกขยะ และให้คัดแยกขยะที่ต้นทาง สิ่งที่เป็นอุปสรรคในชุมชนก็คือเรื่องพฤติกรรม นิสัยของคนในชุมชนที่ขาดการกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก การขาดจิตสำนึกของคนในชุมชนเนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมาเกิดจากทักษะ ความเชื่อจะต้องอาศัยการเรียนรู้จากประสบการณ์และบทเรียนเพื่อการค้นหาข้อเท็จจริงด้วยตนเอง และอีกปัญหาเป็นเรื่อง คือ ปัญหาการทิ้งขยะบนไหล่ทาง ที่คนใน

ชุมชนหรือชุมชนอื่นที่ลงข้างทางเป็นประจำ จนเกิดเป็นกองขยะ ดังนั้นผู้นำชุมชนจึงนำปัญหาดังกล่าวมาหารือร่วมกับเทศบาลเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

ในด้านการมีส่วนร่วม ประชาชนในพื้นที่ที่มีการอบรมการคัดแยกขยะ การทำรางขยะเพื่อแยกขยะเป็นประเภท มีการแจกถังขยะเปียกและท่อวางบ่อร่วมกัน ปัจจุบันประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกับเทศบาลอย่างมาก นโยบายต่างๆได้รับการขับเคลื่อนจากชุมชนได้อย่างดี ประชาชนได้รับประโยชน์จากการจัดขยะและการบริหารจัดการขยะของเทศบาลที่มีการนำรายได้จากการขายขยะมาเป็นกองทุนสวัสดิการ มีรายได้เข้าชุมชน สิ่งที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องก็คือการกระตุ้นให้มีการณรงค์ต่างๆ ในการบริหารจัดการขยะอย่างต่อเนื่อง และควรมีป้ายรณรงค์ตามจุดต่างๆในชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนต่อไป

นายวิรัช ทัดทานพิเชษฐ์ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่ประชาชนในชุมชนมีการคัดแยกมูลฝอยภายในครัวเรือนและมีการจัดการกันเองภายในชุมชน เช่น เศษใบไม้ เศษหญ้า นำไปทำปุ๋ยหมัก เศษอาหารนำไปทำปุ๋ย ส่วนถุงพลาสติกนำมารีไซเคิล ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจปัญหาและสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงมีการคัดแยกขยะมูลฝอยเปียก ขยะมูลฝอยแห้ง และประชาชนในชุมชนมีความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม มีการลดการใช้ถุงพลาสติก มาใช้ตระกร้าหรือถุงผ้าแทน ซึ่งในแต่ละชุมชนสามารถดำเนินการในเรื่องการคัดแยก การจัดเก็บ การรวบรวม การจำหน่ายมูลฝอย เพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว ในส่วนของอุปสรรคและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบการปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย โดยส่วนใหญ่แล้วคนในชุมชนจะเห็นความสำคัญของการจัดการคัดแยกมูลฝอย มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และเกิดความตระหนักต่อผลกระทบที่เกิดขึ้น

นายณรงค์ ชางบาล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ประชาชนในชุมชนมีการคัดแยกขยะในครัวเรือนและให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและติดตามประเมินผลด้วยตนเอง เพราะเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนและเป็นการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้รวมถึงการประชาสัมพันธ์จากผู้นำชุมชนในการนำความรู้ ความเข้าใจ การสร้างจิตสำนึกไปถ่ายทอดและขยายสู่ครอบครัว ชุมชน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันในการจัดการมูลฝอยของชุมชน ในทุกวันที่ 5 ของแต่ละเดือนจะมีการจัดเก็บขยะเพื่อนำไปอัดจำหน่ายเป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชนอีกทาง อุปสรรคและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนขาดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ขาดการกระตุ้นจากหน่วยงาน เทศบาลอย่างต่อเนื่อง

นายสวม อุทาโม๊ะ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยเริ่มจากภายในครัวเรือนให้สมาชิกในครัวเรือนมีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกให้กับครอบครัวและชุมชน ซึ่งชุมชนได้เห็นถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ได้แก่ การลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และนำไปสู่การมีส่วนร่วมและความสามัคคีอย่างต่อเนื่องของคนในชุมชน ในแต่ละครัวเรือนมีการจัดเก็บ รวบรวม การคัดแยก อย่างถูกวิธี เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กล่องโฟม ถุงใส่อาหาร แยกขายได้ ส่วนขยะมีพิษแยกฝัง ห้ามมิให้ชุมชนเผาขยะมูลฝอยในที่โล่งแจ้ง เนื่องจากฝุ่นควันที่ฟุ้งกระจายรบกวนชาวบ้านและเป็นมลพิษทางอากาศ ที่ผ่านมามีปัญหาเรื่องการเผาขยะในที่ที่จัดไว้ให้ แต่เนื่องจากติดกับเขตชุมชนอีกหมู่บ้านจึงทำให้ควันไฟกระจายไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง

นายเดช ณ วันมา กรรมการหมู่บ้าน (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยชุมชนมีการคัดแยก โดยขอความร่วมมือคัดแยกประเภทขยะมูลฝอยภายในบ้านแต่ละครัวเรือนจะทำการคัดแยกขยะในครัวเรือนของตนเอง ในด้านการมีส่วนร่วมกับเทศบาล ทางชุมชนได้ให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลอย่างดีเสมอมา และเห็นว่าทางเทศบาลควรมีการเก็บข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สำรวจ เพื่อนำไปพัฒนาโครงการจัดการขยะต่อไป

นายจรินทร์ แสนธรรมจักรี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยชุมชนมีการคัดแยกขยะอันตรายเป็นอันดับแรก เช่น ขวดแก้ว ถ่านไฟฉาย ถุงพลาสติก ส่วนขยะที่ขายได้จะนำไปร้านขายของเก่า ปัญหาและอุปสรรคในชุมชนคือมีการนำขยะจากที่อื่นมาทิ้งข้างถนนเป็นประจำ ทำให้เกิดความสกปรก ในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนนั้น ตนเองเห็นว่าควรณรงค์ให้ประชาชนทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางและคัดแยกขยะตามป้ายที่ติดตั้งไว้ตามสถานที่ต่างๆ เพื่อให้เกิดสุขภาพที่ดีในชุมชนและเป็นการป้องกันเชื้อโรคที่เกิดจากขยะเป็นต้น ในด้านการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน ตนเองอยากให้มีการสัมภาษณ์ประชาชน จะมีประสิทธิภาพและได้ข้อมูลที่ตรงที่สุด ปัจจุบันประชาชนมีส่วนร่วมกับเทศบาลในด้านความร่วมมือแต่ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่างๆ อยากให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากกว่านี้ เพื่อทำให้เกิดความโปร่งใสในการทำงานและเพื่อการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

นายมงคล อินวรรณ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านบ้านต้นผึ้งหลายลี หมู่ 8 ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยชุมชนมีการคัดแยกขยะทุกประเภทอย่างเป็นระบบ มีการรณรงค์ในการคัดแยกขยะอย่างสม่ำเสมอ สิ่งที่เป็นปัญหาคือเรื่องของการขยะข้างถนนซึ่งเป็นขยะที่เกิดจากผู้คนสัญจรเดินทางแล้วทิ้งขยะลงข้างทาง ขาดจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม ความเห็นแก่ตัว จนกลายเป็นปัญหาของชุมชนที่ต้องเก็บขยะเอง ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ในครัวเรือนจะมีการประชาสัมพันธ์ในหมู่บ้านให้มีการคัดแยกขยะในครัวเรือนเป็นประจำ คัดแยกขยะทุกประเภทให้ถูกต้องปลอดภัย ปัญหาที่พบเรื่องการคัดแยกคือชาวบ้านไม่ค่อยเข้าใจเรื่องของขยะอันตราย ซึ่งอยากให้ทางเทศบาลเข้ามาให้ความรู้ตรงนี้ด้วย เรื่องการจัดเก็บข้อมูลจำเป็นต้องทำอย่างไรเพื่อสะท้อนข้อมูลการจัดการขยะของเทศบาลที่แท้จริง สรุปลงความคิดเห็นเพื่อได้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการขยะของเทศบาล ที่ผ่านมามีประชาชนให้ความร่วมมือโครงการคัดแยกขยะเป็นอย่างดี แต่ขาดการมีส่วนร่วมกับเทศบาลในเรื่องที่ต้องการทราบ เช่น การคัดแยกขยะอันตราย จึงอยากให้มีการรณรงค์หรือทำความเข้าใจเกี่ยวกับขยะอันตรายในชุมชนให้มากขึ้น เช่น ขวดยาฆ่าแมลงต้องจัดการอย่างไร เป็นต้น

นายธนากร แข็งแรง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยชุมชนมีการคัดแยกขยะเป็นประเภทต่างๆ เช่น ถุงพลาสติก ขวดน้ำ ขวดแก้ว จะแยกแล้วส่งให้เทศบาล ส่วนขยะเปียกจะมีที่วางบ่อที่รับแจกจากเทศบาลไว้ที่บ้านและขยะอันตรายจะมีบ่อจัดเก็บของชุมชน เป็นการคัดแยกขยะที่ต้นทาง บริหารจัดการอย่างเป็นระบบทุกครัวเรือน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน อยากให้ทุกภาคส่วนช่วยกันรณรงค์การคัดแยกขยะให้ถูกวิธีและสร้างความเข้าใจให้ประชาชน ที่ผ่านมามีประชาชนมีบทบาทสำคัญและมีส่วนผลักดันให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างเทศบาลและชุมชน เพราะเกิดความตระหนักเรื่องจัดการขยะจากต้นทางสู่ปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงอยากขอความร่วมมือเทศบาลทุกที่และทุกภาคส่วนช่วยกันรณรงค์และสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชนเกี่ยวกับการคัดแยกขยะด้วย

นายจันทร์ทิพย์ ทาเหมย สารวัตรกำนัน ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยชุมชนมีการคัดแยกขยะทุกประเภทอย่างเป็นระบบว่าเศษไปไม้ทางหมู่บ้านและเทศบาลได้ร่วมกันจัดทำปุ๋ยหมักเพื่อการเกษตร ถุงพลาสติกและขยะรีไซเคิลได้รวบรวมให้เป็นกองทุนต่างๆ เช่น กองทุนผู้สูงอายุ เป็นต้น ส่วนเศษอาหารทางเทศบาลได้ทำที่วางบ่อให้กับประชาชน

ใช้เป็นที่หึ่งเศษอาหารใบไม้หมักทำปุ๋ยอินทรีย์ ที่ผ่านมายังไม่พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานบริหารจัดการขยะของเทศบาล เพราะนอกจากชุมชนสะอาด ปลอดภัยและปลอดภัยแล้ว ยังได้รับเงินช่วยเหลือแก่ชุมชนต่างๆอีกด้วย ในด้านการสร้างระบบจัดเก็บข้อมูลนั้น อยากให้มีการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ชุมชนได้รับรู้ยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อเทศบาล ที่ได้รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เพราะในชุมชนประชาชนมีความตระหนักเรื่องขยะและมีจิตสำนึกที่ดีเพื่อชุมชนและครัวเรือนจะได้สะอาดและปลอดภัย อีกทั้งยังมีรายได้เพิ่มอีกด้วย

ภาพที่ 8 นักศึกษาลงพื้นที่แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในชุมชน
เทศบาลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561

นางสาวบัวบาน ต้นหนองคู่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ 9 ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยชุมชนหมู่ 9 มีการคัดแยกขยะต้นทางเหมือนหมู่บ้านอื่นๆ มีการคัดแยกถุงพลาสติก โดยเก็บถุงพลาสติกที่สะอาดไว้ ส่วนถุงพลาสติกที่สกปรกจะล้างให้สะอาด ตากให้แห้ง แล้วเก็บไว้รวมกัน ทุกวันที่ 3 ของแต่ละเดือนจะนำขยะเหล่านั้นไปขายเป็นขยะรีไซเคิลให้กับเทศบาล โดยที่ผ่านมามเทศบาลได้แจกท่อวงบ่อคอนกรีตเพื่อกำจัดขยะอินทรีย์ ทางชุมชนได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สามารถจัดการขยะได้ด้วยตนเอง ยังไม่พบปัญหาอุปสรรคใดๆเลย ในด้านการจัดเก็บข้อมูลตนเองอยากให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ มีการสัมภาษณ์ประชาชนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน โดยรวมแล้วประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆของทางเทศบาลประมาณร้อยละ 80 ตนเองก็อยากให้ประชาชนให้ความร่วมมือมากขึ้นในอนาคต

นางบุญยวง แสนใจ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมู่ 9 ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย จากนางสาวบัวชาน ต้นหนองคู่ ว่าการคัดแยกขยะในชุมชนหมู่ที่ 9 ตำบลหนองล่อง ได้ให้ผู้สูงอายุในชุมชนช่วยกันคัดแยกขยะรีไซเคิลในครัวเรือนและนำขยะเหล่านั้นมารวมกันในวันแจกเบี้ยผู้สูงอายุ ส่วนใบไม้เศษผักในบ้านก็นำไปทำเป็นปุ๋ยหมัก ขวดแก้วก็นำไปขาย ขวดพลาสติกก็รวบรวมไปขาย และขยะอันตรายนำไปจัดการในที่ของชุมชน ปัจจุบันเทศบาลตำบลหนองล่องนอกจากได้เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะในครัวเรือนแล้ว มีการแจกท่อวงบ่อและถุงแยกขยะ ทำให้ครัวเรือนสามารถจัดการขยะได้อย่างดี การมีส่วนร่วมของประชาชนหมู่ 9 นั้นให้ความร่วมมือกับเทศบาลเป็นอย่างดี มีการคัดแยกขยะได้ถูกต้องและขอความร่วมมืองดเผาในช่วงวิกฤตหมอกควันรวมไปถึงในชุมชนมีความตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม

นายวิชัย สุริยา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยทางชุมชนหมู่ 3 มีการคัดแยกขยะรีไซเคิลนำไปขายในวันแจกเบี้ยยังชีพเหมือนกับชุมชนอื่นๆ นอกจากนั้นขยะที่ย่อยสลายได้นำไปทำปุ๋ยหมักท่อวงบ่อ รวมทั้งเศษอาหารที่เหลือไปทำน้ำหมักชีวภาพ ส่วนที่เหลือนำไปเป็นอาหารสัตว์ต่อไป ในชุมชนไม่มีปัญหาอุปสรรคในการคัดแยกขยะ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการอบรมให้ความรู้ที่เทศบาลจัดขึ้น และการจัดเก็บข้อมูล ตนเองเห็นว่าเป็นประโยชน์กับชุมชนอย่างมาก เพราะเป็นการเข้าถึงชุมชน อยากรให้ติดตามผลการดำเนินงานทุกปี เพื่อเป็นการสะท้อนความคิดเห็นจากภาคประชาชน อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงพัฒนาโครงการจัดการขยะของเทศบาล นอกจากนี้ชุมชนยังได้มีการทอดผ้าป่าขยะทุกปี ซึ่งได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี

นายประสงค์ ปุกไชโย กรรมการหมู่บ้าน หมู่ 6 ตำบลหนองล่อง (สัมภาษณ์วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยทางชุมชนหมู่ 6 มีการคัดแยกขยะรีไซเคิล นำไปขายในวันที่ 3 วันแจกเบี้ยผู้สูงอายุเหมือนกับชุมชนอื่น ในภาพรวมของทุกหมู่บ้านมีการอัดขยะถุงพลาสติกขาย โดยนำขยะถุงพลาสติกไปอัดที่เทศบาล ส่วนหมู่ที่ 4 และหมู่ 8 จะทำการเก็บขยะอัดเป็นก้อนจำหน่ายเอง เพื่อนำเงินที่ได้ไปจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกของกองทุนขยะเพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุตำบลหนองล่อง ในภาพรวมการบริหารจัดการขยะของเทศบาลมีความสำเร็จเกินร้อยละ 80 เหลืออีกนิดเดียวที่ต้องขอความร่วมมือกับชุมชนที่ต้องร่วมมือช่วยกัน ทางผู้เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจให้รับรู้เรื่องขยะ เพราะทางเราเป็นผู้สร้างต้องร่วมมือร่วมแรงช่วยกัน ในด้านการสร้างระบบจัดเก็บข้อมูลกับชุมชน อยากรให้

ทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมให้ข้อมูลร่วมกับชุมชน ในด้านการมีส่วนร่วมชาวบ้านให้ความร่วมมือดี และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยมีการแปรรูปขยะโดยการอัดก้อนแล้วจะมีผู้รับซื้อถึงที่ ข้อเสนอแนะคืออยากปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนให้มากขึ้น

ภาพที่ 9 นักศึกษาลงพื้นที่แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในชุมชน
เทศบาลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561